

Motion till riksdagen 2023/24:2071

av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)

Inkludering av döva, blinda och dövblinda

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i lag förtydliga att personer med svår synnedsättning, blinda och dövblinda ska ingå i personkrets 3 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en förteckning över vilken samhällsviktig information som ska vara tillgänglig för så stor del av befolkningen som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en handlingsplan för att minska det digitala utanförskapet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte flytta ledarhundsverksamheten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla förtjänar att vara en del av samhället på lika villkor oaktat vilka förutsättningar man har. Sverige är ett öppet och tolerant samhälle, men trots det upplever döva och synskadade personer begränsning av sina rättigheter och möjligheter. Ledsagning, som är avgörande för deras rörelsefrihet, nekas allt oftare och det finns ojämlikheter mellan olika kommuner i Sverige när det gäller tillgång till ledsagarservice. För att rätta till detta behöver man se över LSS-insatserna för att säkerställa likvärdig behandling i hela landet.

I ett demokratiperspektiv är det viktigt att personer med funktionsnedsättningar får tillgång till viktig samhällsinformation på lika villkor som andra, exempelvis genom digitalt material och webb-tv. Här behöver det finnas riktlinjer för vad som ska vara tillgängligt för funktionsnedsatta, och myndigheter och stora aktörer måste garantera att material och information finns tillgängligt.

Ledsagarservice

I dagsläget berövas blinda och andra synskadade i allt högre grad rättigheter och möjligheter som tidigare var självklara. Allt fler blinda och personer med svår synnedsättning nekas rätten till ledsagning, trots att insatsen kan vara helt avgörande för att kunna leva som andra. I praktiken innebär det att rörelsefriheten blir starkt begränsad för många med synnedsättning.

En kartläggning som Socialstyrelsen har gjort visar att omkring hälften av landets kommuner har begränsningar som rör inom vilket geografiskt område ledsagarservice beviljas. På vissa håll tillhandahålls endast insatsen i den egna kommunen eller närliggande kommuner. I en del kommuner får personer med funktionsvariationer själva stå för extrakostnader i samband med ledsagarservicen, medan andra kommuner beviljar sådan ersättning. Detta gör att det inte blir en likvärdig behandling i landet utan att bostadsorten spelar alltför stor roll när det kommer till vilken hjälp och ersättning man får. Regeringen bör se över utformningen av LSS-insatserna för att säkerställa att regelverket både bedöms och tillämpas likvärdigt över hela landet.

Förarbetena till LSS beskriver hur synskadade är en grupp som tillhör personkrets 3, men idag tillämpar kommuner och domstolar lagen så snävt att personer som ”endast” har en grav synnedsättning eller helt saknar syn inte anses ha betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed anses de inte ha ett omfattande behov, vilket krävs för att bli beviljad ledsagning enligt LSS. Givet den utvecklingen menar vi att det är fullt rimligt att lagen förtydligas så att blinda och gravt synnedsatta garanteras rätt till ledsagning. Det bör därför förtydligas i lag att personer med svår synnedsättning, blinda och dövblinda ska ingå i personkretsen för LSS och ha rätt till ledsagning som insats.

Information och delaktighet

Utifrån ett demokratiperspektiv är det viktigt att funktionsnedsatta får tillgång till det medieunderlag som på senare år växt fram, exempelvis inom webb-tv. Det är problematiskt om en partiledardebatt inför en valrörelse inte är tillgänglig för personer som har hörselnedsättning eller annan funktionsnedsättning. Det är självklart inte möjligt att göra allt material tillgängligt för samtliga medborgare, men det är viktigt att en översyn görs i takt med medielandskapets förändring. Det bör tas fram en förteckning över samhällsviktig information som bör vara tillgänglig för så stor del av befolkningen som möjligt utifrån ett tillgänglighetsperspektiv, för funktionsnedsatta. Det måste ställas krav på myndigheter och andra stora aktörer att säkerställa tillgängligheten av sitt material och sin information.

Det finns en rad olika förslag och förbättringsområden för att minska de ökade klyftor som den snabba digitaliseringen har medfört, som till exempel att förse mer teknisk utrustning med talsyntes, skapa möjlighet för alla att använda e-legitimation och öka förutsättningar och kunskap för användning av digital teknik. Regeringen bör ta fram en handlingsplan för att minska det digitala utanförskapet.

Ansvar för ledarhund

Tidigare regeringskansli föreslog en ny lag med ett ändrat ansvar för myndighetsutövning för ledarhundsverksamhet. Förslaget innebär att myndighetsutövningen förs

över från den ideella föreningen Synskadades Riksförbund till en förvaltningsmyndighet.

Synskadades Riksförbund har haft ansvar för ledarhundsverksamheten enligt ledarhundslagen sedan 2006, men deras kunskaper om ledarhundar sträcker sig flera decennier tillbaka, vilket inte bara gör att de besitter en unik expertis och specialkompetens utan också har ett helhetsperspektiv. Synskadades Riksförbund tror att en ändring av ledarhundslagen skulle äventyra ledarhundens unika ställning. En flytt av ledarhundsverksamheten från Synskadades Riksförbund till Myndigheten för delaktighet är något som vi sverigedemokrater motsatt oss tidigt i processen. Det är en ståndpunkt vi alltså har kvar. Däremot ser vi det som viktigt att utarbeta instrument för att säkerställa att verksamheten löpande analyseras och utvärderas vad gäller ledarhundsverksamhetens kvalitet, rättssäkerhet och djurskydd.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Carita Boulwén (SD)

Angelica Lundberg (SD)

Linda Lindberg (SD)

Mona Olin (SD)

Leonid Yurkovskiy (SD)